Knud Hansens prædiken 2. søndag i fasten

Taler
Knud Hansen
Teolog, præst og højskoleforstander

Dato
5. marts 1939

Sted
Assens Kirke

Omstændigheder

Prædikentekst
Matthæusevangeliet kapitel 15, vers 21-28

Tro

Et af de ord, der bruges mest i Det ny Testamente er ordet tro. Din tro har frelst dig, står der i vor tekst, og vi fornemmer, at dermed siges der noget meget vigtigt. Det, som Jesus kalder tro, har en sådan betydning, at alt andet bliver ligegyldigt i sammenligning med det. Det er ikke bare sådan, at der er en vis forskel mellem det at tro og det ikke at tro, men denne forskel er af en sådan art, at den ligner forskellen mellem liv og død.

Det er en tanke, der går igen i alle Jesu ord og taler. Med uvilje og lede vender han sig bort fra mennesker, der går rundt med dødens slappe træk i ansigtet, de mennesker, der ikke ved, hvad det er at tro. Du vantro slægt, siger han, hvor længe skal jeg gå iblandt jer, hvor længe skal jeg trækkes med jer. Vantro – denne visne og evneløse svaghed – det er den, der er grunden til vankelmodigheden hos dette folk, der hører og hører og tænker og grunder, men ingenting forstår. Johannes kom og prædikede retfærdighed og dom, I hørte ham og troede ham ikke. Jeg kommer og prædiker det gode budskab, og I tror mig ikke, I er slet ikke i stand til at tro, der er ikke andet at sige om jer, end at I er døde. Men sandelig siger jeg jer, tro er det stærkeste, der findes, den kan gøre mennesker sunde, den kan få bjerge til at flytte sig, ja, hvis blot I havde tro som et sandkorn, kunne I sige til dette træ: Ryk dig op med rod og plant dig i havet, og det vil adlyde jer.

Sådan måtte Jesu tale, når han skulle tale om tro. Han måtte tale sådan, at han var nær ved at sprænge sprogets muligheder. For os er der noget gådefuldt i en sådan tale. For os er ordet tro jo efterhånden blevet forslidt. Det er et af de ord, der anvendes mest i kirkens sprog, et af de ord, der efterhånden er blevet så

kirkelige, at det har mistet sit indhold. Vi finder os i at det bruges i kirken. Det er vi jo vant til. Kirken har nu engang sine egne verdensfjerne vaner, men når vi skal være ærlige, må vi indrømme, at i almindelighed er det et ord, der lyder tomt og kedsommeligt i vore øren, et ord, der ikke siger noget, og ikke på nogen måde bevæger os til at føle eller ville eller beslutte eller risikere noget. Vi sætter ingenting på spil for troens skyld. Alligevel er det ganske klart, at i Jesu mund var det et meget betydningsfuldt ord. Det synes at være sådan, at det højeste, der overhovedet kan siges om et menneske er, at det tror. Det at tro er at være levende, og det ikke at tro er at være død.

Allerede i Det gamle Testamente havde man en anelse om, at den, der mangler tro, ikke er noget rigtigt menneske, men at han er en dåre. Dåren siger i sit hjerte: Der er ingen Gud, hedder det i en af salmerne. For de gamle israelitter var det at være uden tro det samme som dårskab. Og når man sagde dårskab, var det ikke bare et skældsord mod de ugudelige, men et udtryk for det at have mistet evnen til at leve.

Og dog er der en form for vantro, der er endnu farligere end den, der siger, at der ingen Gud er til. Der er en vantro, som ikke tænker på at fornægte Gud, men som tværtimod taler meget om Gud. Og ikke blot det, men den taler meget selvsikkert om ham. Her er Gud, sagde vantroen på Jesu tid, han er her hos os, han er i vort tempel, i vore religiøse skikke og i vor måde at leve på. Og den følte sig meget velhavende og meget tilpas på grund af denne overbevisning. Den kaldte sig naturligvis ikke vantro. Den sagde tværtimod om sig selv, at den var den eneste rette og sagliggørende tro, og den tvivlede ikke et øjeblik om, at den havde ret.

Men da Jesus kom, sagde han noget andet. Han sagde noget der i højeste grad måtte oprøre disse mennesker, der åndelig talt følte sig så velhavende. Han sagde ganske simpelt: Dette er en ond og vantro slægt, der ikke kender Gud. Han sagde: Hvis Gud er nogen steder, er han ihvertfald ikke hos jer. Han er hverken i jeres tempel eller jeres skikke eller jeres liv, hvor fromt det end altsammen ser ud. Han er ikke i de tegn, I peger på, eller i de kendsgerninger, I taler om. Midt i jeres tilsyneladende fromhed er det ikke Gud, men jer selv, I søger, og jeres tro er ikke en tro på Gud, men en tro på jer selv og jeres egen retfærdighed. Det var blandt andet, fordi Jesus talte sådan, han tilsidst blev dømt til døden og slået ihjel.

Når sammenstødet med jødedommen blev så voldsomt, som det blev, var det ikke nogen tilfældighed. Det kommer af, at når Jesus sagde nej til jødedommen, gjorde han det ikke, fordi den var gået i forfald og var ved at opløses indefra, for det var den netop ikke. Den var så livskraftig som aldrig før. Men når han sagde nej til den, gjorde han det, fordi den var skøn og stærk. Det er ikke bare det ufuldkomne ved jødedommen, Jesus fordømmer, men det er selve det mål, den kæmper for. Det er ikke bare dens skavanker, dens mere uheldige sider, han tager afstand fra, men selve dens ideal, dens inderste væsen, han bryder med. Og det er denne modsætning, der kommer så stærkt frem i vore evangelier, blandt andet når han taler om tro.

For Jesus er troen noget helt andet, end den var for jøderne. Derfor ser vi også, at han finder troen på steder, hvor enhver jøde ville mene, det var Gudsbespottelse at tale om tro. Det er f.eks. tilfældet med den kananæiske kvinde, der råber efter ham i vor tekst. Hun havde en datter, der var syg, og for denne datters skyld opsøger hun Jesus. Og hun ikke alene opsøger ham, men hun er påtrængende overfor ham på en sådan måde, som kræn- ker alle høflighedens former. Disciplene syntes, at han ganske simpelt skulle vise hende væk. Vi ville vel have været mere humane og prøvet på at tale hende til rette og sagt: Hvorfor råber du dog sådan, du må lære at være tålmodig, du må ikke sådan gøre oprør, bare fordi du får lidt modgang, du skal se, det er nok Guds vilje, alting sker jo dog kun for det bedste o.s.v. Men kvinden brød sig ikke om disciplene, og hun ville nok heller ikke bryde sig om vore velmente råd. Det var hende ikke muligt at tie stille, der var en nødvendighed over hende, som gjorde, at hun måtte råbe, og det mærkelige er, at det er denne påtrængenhed, Jesus kalder tro. Din tro er stor, siger han, ske dig som du vil.

Hvis vi virkelig lægger mærke til, hvad det er, Jesus her kalder tro, må det i høj grad forundre os. Vi ville ikke have brugt et sådant ord. Hun havde jo nogle helt forkerte meninger og nogle ganske gale forestillinger. Hvad vidste hun om Gud, hvad vidste hun om synd og nåde og frelse og fortabelse, eller hvad kendte hun til trosbekendelsen eller alt det andet, man helst skal føle sig overbevist om for at være et kristent menneske. Det er ganske klart, at alt dette kendte hun ingenting til. Det ville hun heller ikke selv have påstået. Hun var blot et menneske, der var i nød. Hun vidste vel ikke stort andet om troen, end at hun ikke var troende. Hun var jo en hedningekvinde. De andre sagde, at hun var vantro. Og det havde de vel ret i. Det var dem, der var sagkyndige i det spørgsmål. Ikke desto mindre sker der det mærkelige, at Jesus afviser disciplene og afviser alle disse mennesker,

der ved så god besked, og siger lige det modsatte af det, som alle havde ventet. Netop hos denne kvinde, der er så uvidende om det, som de rettroende lægger vægt på, finder han den eneste rette og levende tro.

Og det er det, der er det afgørende i denne fortælling. Det afgørende er ikke det, at der sker et mirakel, og den syge bliver rask. I de tider var det jo meget almindeligt, at der skete mirakler. Der var så mange, der kunne gøre undere. Men det afgørende er det, der her siges om tro. "Din tro er stor, ske dig, som du vil." Det er for dette ords skyld, evangeliet er fortalt. Det er fortalt for at vise, at når øjeblikket er inde, kan det ske, at troen pludselig er der, hvor vi allermindst havde ventet det, og omvendt: at de, som mente om sig selv, at de troede allermest, måske er allerlængst borte fra troen.

For hvad er det nemlig at tro? Jesus har ganske vist aldrig givet nogen direkte beskrivelse af, hvad det er. Der findes ikke et eneste sted i vore evangelier, hvor han beskriver troen eller forklarer, hvori den består, og alligevel er det ganske klart, hvad han mener. Vi kunne næsten sige det sådan: at tro er at turde gøre noget i blinde. Ikke sådan, at man giver sig til at handle på må og få og gøre en hel masse tilfældige ting, men sådan at man får mod til at gøre det selvfølgelige, som vi ellers aldrig tør. Du ser det hos barnet, siger Jesus, et barn kommer og ved ikke hvorfor eller hvordan, og barnet hører til i Guds rige. Hvis ikke I bliver som børn, kan I ikke komme ind i livet. Eller du ser det hos samaritanen, denne gudløse kræmmer, der ikke havde rede på, hvad teologien betyder, og knap nok vidste, hvad man må og ikke må, og dog er det ham, der gør det selvfølgelige, mens præsten og levitten går forbi. Det var ganske vist disse sidste, der var de egentlige fromme i folket, de kendte loven og vidste besked. Samaritanen vidste ingenting, han gjorde det blot. Eller du ser det hos denne kvinde fra Tyrus og Sidons egne, hun trænger igennem alle hindringer, hun bryder ind på et område, som ellers ingen har adgang til, og pludselig er hun der, hvor livet ikke mere er et spørgsmål om mit og dit, pludselig er hun der, hvor livet er nåde og barmhjertighed, hvor de blinde ser, de lamme går, de døve hører, de døde står op, og evangeliet forkyndes for de fattige.

Og sådan er det altid. Troen er ikke en bekymret pedant, der går rundt med sure miner og forhører sine medmennesker om, hvad de tror, men at tro – det er at give, aldrig at tage, at tilgive, aldrig at tilregne, at forære sine gerninger bort ligesom samaritanen, men aldrig holde regnskab med, hvor meget de er værd. Men det er lige så godt – under andre forhold – det modsatte, det er lige så godt

det altid at tage uden at spørge hvorfor eller hvordan, det er at regne med ting, uden at have nogen ret til dem, ligesom kvinden i evangeliet. Jesus peger på barnet, ikke fordi det er sødt og uskyldigt og altså et moralsk væsen, men fordi det ejer ydmyghedens fordringsfuldhed. Den som kvinden i vor tekst også ejer. Og anderledes kan troen ikke bestemmes. Det er netop det ejendommelige ved troen, at den er ligesom barnet eller ligesom denne kvinde. Det falder den ikke ind at regne ud på, hvor meget den selv er værd, eller hvor meget den kan gøre krav på, og netop derfor gør den regning på alt uden betingelse. Den er det samme som ydmyghed, men en ydmyghed, der er fordringsfuld, fordi den ikke regner med sig selv, men regner med Gud.

Lad det da være det budskab, vi hører igennem denne tekst, at det at tro ikke bare er det samme som at være i besiddelse af en hel masse færdiglavede meninger, hvis betydning man ikke selv forstår, men det er at turde gøre noget i blinde ligesom samaritanen eller kvinden i vor tekst, det er at se væk fra forskellen mellem mit og dit, det er at gøre alvor af, at hvor syndernes forladelse er, der er liv og salighed.

Kilde
Hansen, Knud: "Og glædelig er hver en dag – prædikener", s. 13-19. Forlaget MIMER. 1990

Kildetype
Dokumentation i bogværk

Tags
2. søndag i fasten, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/knud-hansens-praediken-2-sondag-i-fasten